

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

روند صادرات کالای بدون نفت خام ایران به کشورهای عراق و افغانستان

در نیمه نخست سال ۱۳۹۷

از مجموع ۲۳,۱ میلیارد دلار صادرات کالای بدون نفت خام ایران در نیمه نخست سال ۱۳۹۷، دو کشور عراق و افغانستان به عنوان دومین و چهارمین مقصد صادراتی ایران به ترتیب سهم ۲۰ درصدی و ۷ درصدی از صادرات غیرنفتی ایران را به خود اختصاص داده‌اند. علاوه بر این، صادرات کالای غیرنفتی ایران در مدت مذکور نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۱۳ درصد رشد داشته و صادرات به کشور عراق مهم‌ترین عامل اثرگذار بر رشد صادرات کالایی غیرنفتی ایران بوده است. گزارش حاضر با استفاده از آمار ماهانه گمرک ایران، به بررسی روند صادرات کالای بدون نفت خام ایران به دو کشور عراق و افغانستان در پایان شهریور ماه ۱۳۹۷ می‌پردازد.

طاهره کریمی دستنایی

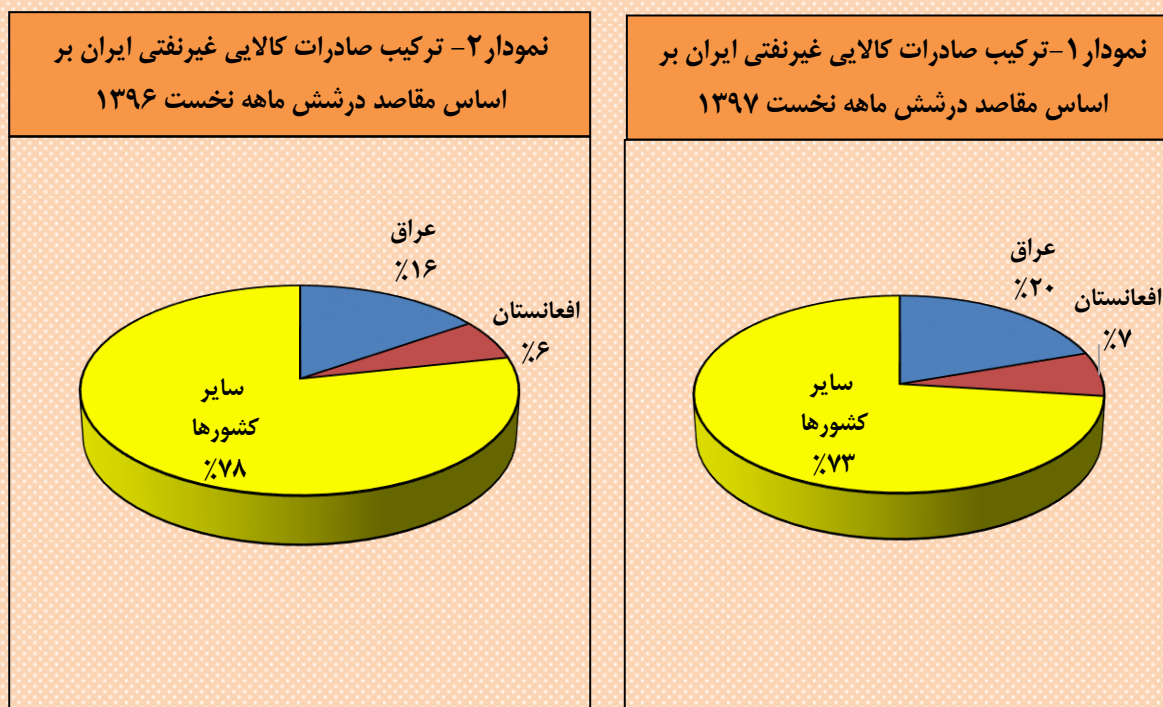
مهرماه ۱۳۹۷

معاونت بررسی های اقتصادی

ارزش صادرات کالاهای بدون نفت خام ایران در نیمه نخست سال ۱۳۹۷ تقریباً ۲۳,۱ میلیارد دلار بوده است. از این مقدار، حدود ۷ درصد به افغانستان و ۲۰ درصد به کشور عراق صادر شده است. آمارها نشان می‌دهد سهم این دو کشور از صادرات کالایی غیرنفتی ایران نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۶ افزایش یافته است (نمودارهای ۱ و ۲).

در نیمه نخست ۱۳۹۷، کشور عراق دومین مقصد صادراتی ایران و کشور افغانستان چهارمین مقصد صادراتی ایران بوده است. شایان ذکر است با رشد ۴۵ درصدی صادرات ایران به عراق در مدت مذکور نسبت به نیمه نخست ۱۳۹۶، عراق که در پنج ماهه نخست ۱۳۹۷، سومین مقصد صادراتی ایران بوده، در پایان شهریور ۱۳۹۷ در جایگاه دوم میان مقاصد صادراتی ایران قرار گرفته است. صادرات ایران به کشور افغانستان نیز در نیمه نخست ۱۳۹۷، نسبت به نیمه نخست سال ۱۳۹۶ رشد ۳۱ درصدی داشته است.

منبع: گمرک ج.ا.

صادرات ایران در شش ماهه نخست سال ۱۳۹۷ نسبت به مدت مشابه ۱۳۹۶ حدود ۱۳ درصد رشد داشته که مهم‌ترین عامل اثرگذار بر آن، افزایش صادرات به عراق بوده است. آمارها نشان می‌دهد سهم کشورهای عراق و افغانستان از رشد ۱۳ درصدی ارزش صادرات کالاهای بدون نفت خام کشور در مدت مذکور، به ترتیب حدود ۷ واحد درصد و ۲ واحد درصد بوده است.

طی نیمه نخست سال ۱۳۹۷، در مجموع ۹,۶ میلیون تن کالای بدون نفت خام به ارزش ۴,۵۶ میلیارد دلار به مقصد کشور عراق صادر شده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، از رشد حدود ۴۵ درصدی در وزن و ارزش برخوردار بوده است. شایان ذکر است هم از حیث میزان و هم از لحاظ ارزشی، صادرات به عراق در نیمه نخست ۱۳۹۷ در مقایسه با عملکرد مدت مشابه سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶، بالاتر است.

معاونت بررسی های اقتصادی

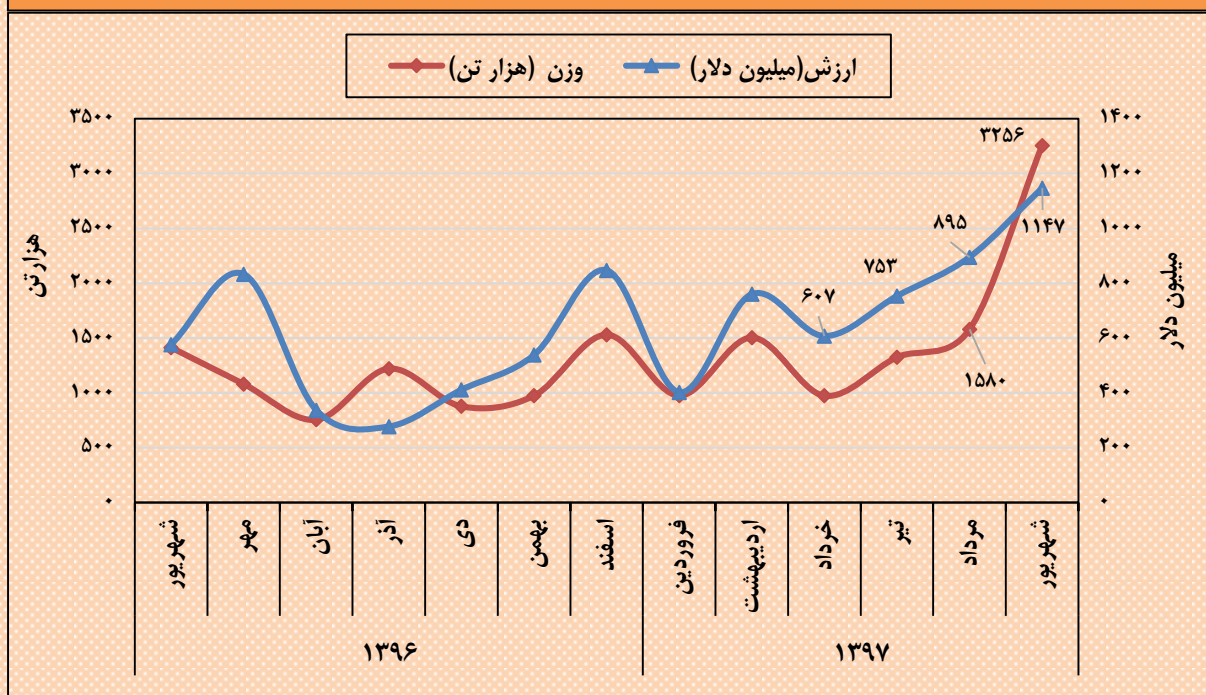
بررسی روند ماهانه صادرات ایران به کشور عراق نشان می‌دهد صادرات ایران به عراق طی دوازده ماهه منتهی به شهریور ۱۳۹۷ به طور متوسط ماهانه ۵,۹ درصد رشد کرده و از ۵۷۶ میلیون دلار در شهریور ۱۳۹۶ به ۱,۱ میلیارد دلار در شهریور ۱۳۹۷ رسیده است (نمودار ۳).

در نیمه نخست سال ۱۳۹۷ روند رشد ارزش و مقدار صادرات به عراق (به جز در خرداد ماه) صعودی بوده است (نمودار ۱). به طوری که در شهریور ۱۳۹۷، صادرات ایران به عراق از نظر ارزشی و وزنی به بالاترین سطح خود در یک سال اخیر رسیده است.

یکی از نکات قابل ملاحظه در روند صادرات ایران به عراق طی نیمه نخست ۱۳۹۷ این است که در شهریور ۱۳۹۷، صادرات به عراق از نظر ارزشی نسبت به مرداد ماه ۲۸ درصد رشد داشته و از نظر وزنی ۱۰۶ درصد رشد کرده است. به عبارتی متوسط قیمت کالاهایی که در شهریور ماه به عراق صادر شده، کاهش یافته است. در شهریور ۱۳۹۷، کالاهای صادراتی به عراق به طور متوسط با ارزش ۳۵۲ دلار به ازای هر تن صادر شده‌اند، در حالی که متوسط قیمت در مرداد ۱۳۹۷ معادل ۵۶۶ دلار به ازای هر تن بوده است.

ترکیب کالاهای عمده صادراتی به عراق طی نیمه نخست ۱۳۹۷ در جدول (۱)، ارائه شده است.

نمودار ۳- روند ماهانه ارزش و مقدار صادرات کالای بدون نفت خام ایران به عراق (شهریور ۱۳۹۶ الی شهریور ۱۳۹۷)

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.

معاونت بررسی های اقتصادی

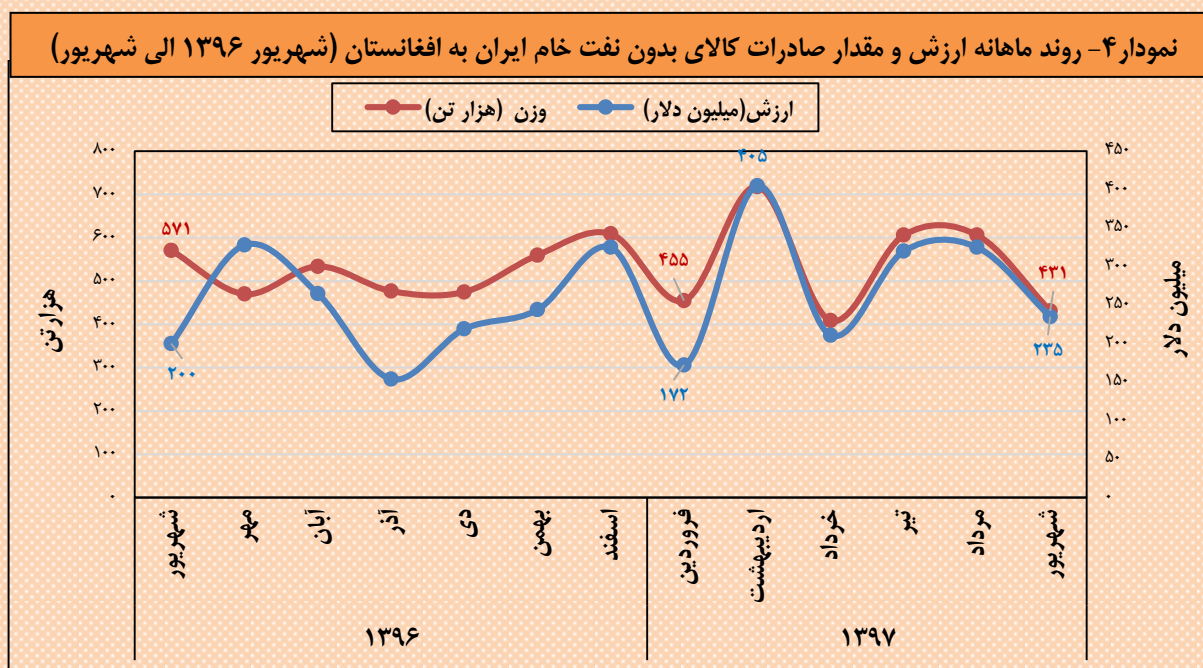
طی نیمه نخست سال ۱۳۹۷، در مجموع ۳,۲ میلیون تن کالای بدون نفت خام به ارزش ۱,۷ میلیارد دلار به مقصد کشور افغانستان صادر شده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، از رشد ۱۵ درصدی در وزن و رشد ۳۱ درصدی در ارزش برخوردار بوده است.

بررسی روند ماهانه صادرات ایران به افغانستان نشان می‌دهد ارزش صادرات کالایی بدون نفت خام ایران به این کشور، طی دوازده ماهه منتهی به شهریور ۱۳۹۷ به طور متوسط ماهانه ۱,۴ درصد رشد کرده و از ۲۰۰ میلیون دلار در شهریور ۱۳۹۶ به ۲۳۵ میلیون دلار در شهریور ۱۳۹۷ رسیده است (نمودار ۴).

در نیمه نخست سال ۱۳۹۷، ارزش و مقدار صادرات به افغانستان تقریباً روندی نوسانی داشته است (نمودار ۱). بالاترین مقدار صادرات ایران به این کشور در مدت مذکور، مربوط به اردیبهشت ماه است که ارزش صادرات ایران به ۴۰۵ میلیون دلار رسیده که در دوازده ماهه منتهی به شهریور ۱۳۹۷، بی سابقه بوده است. به نظر می‌رسد یکی از دلایل افزایش صادرات ایران به افغانستان در اریبهشت ماه، رشد صادرات "سایر گازهای نفتی و هیدروکربورهای گازی شکل مایع شده" تحت کد تعرفه ۲۷۱۱۹۹۰ به کشور افغانستان در اریبهشت و کاهش مجدد آن در خرداد ماه بوده است.

در خرداد ماه ۱۳۹۷ صادرات ایران به افغانستان کاهش ۵۰ درصدی را در مقایسه با اردیبهشت همین سال تجربه نمود. در ماه های تیر و مرداد صادرات ایران به افغانستان افزایش یافت اما در شهریور ماه با کاهش حدود ۲۸ درصدی، صادرات ایران به افغانستان به ۲۳۵ میلیون دلار رسید (نمودار ۴).

متوسط قیمت صادرات کالاها به کشور افغانستان در شهریور ۱۳۹۷، حدود ۵۴۵ دلار به ازای هر تن بوده که نسبت به فروردین سال ۱۳۹۷، حدود ۱۶۷ دلار به ازای هر تن افزایش یافته است. ترکیب کالاهای عمده صادراتی به عراق طی نیمه نخست ۱۳۹۷ در جدول (۱)، ارائه شده است.

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا.